

La pell marcada

2006-06-09 13:00:31

John Irving

Fins que et trobi

Traducció de Carles Miró

Edicions 62, Barcelona, 2006

Diu Irving que l'autor que més l'ha influït ha estat Charles Dickens. I és possible que aquesta siga una afirmació *a posteriori*, amb voluntat d'explicar la contrastada capacitat de reunir –en bona part de les novel·les que ha publicat– la qualitat pròpia de la bona literatura i el potencial de popularitat entre diferents tipus de lectors que indiquen les vendes d'aquestes obres. La veritat, però, és que la connexió amb Dickens també tindria a veure amb un model que està més a prop del de les grans novel·les decimonòniques que no de les produccions actuals, destinades –segons que diuen– a un lector que només entén el llenguatge de la brevetat, adaptable a l'horari del metro o de l'autobús. En concret, si ens referim a *Fins que et trobi*, la darrera novel·la que ha publicat, qualsevol possible al·lusió a la brevetat queda descartada ja d'entrada per les dimensions del volum: nou-centes denses pàgines en la traducció al català, i mil i escaig en la que s'ha fet al castellà. La qüestió, però, va més enllà del tema de l'extensió, perquè la novel·la renuncia a qualsevol tipus d'artifici narratiu –si més no aparent– per tal de construir-se des de la linealitat temporal més absoluta.

Més que no una demostració de tècnica narrativa, doncs, el darrer treball d'Irving torna a ser una novel·la de personatges, amb tota la càrrega addicional que això comporta de passions, de misèries, d'obsessions i de relacions humanes. Una gran història, on s'imbriquen un bon nombre d'altres petites històries que podrien esdevenir, cadascuna per separat, una novel·la; orquestrada per algú que es mostra còmode en el paper de demiürg que mou els fils des de l'ombra, que es permet de fer anticipacions –un altre recurs decimonònic– que hauran d'esperar centenars de pàgines per tancar-se; on veurem evolucionar lentament els personatges i la seua visió d'allò que els envolta; i amb ells, la concepció que com a lectors en teníem. I amb un argument que resulta de tot això que segueix –punt per punt– les obsessions habituals de l'autor nord-americà, començant per aquella de bastir la narració sobre un personatge central i hegemònic.

En aquest cas és Jack Burns, un xiquet de quatre anys quan s'inicia la novel·la, que recorre de la mà de la mare –tatuadora d'ofici– algunes ciutats del nord d'Europa seguint l'estela del pare, un organista obsessionat pels tatuatges que els ha abandonat. A partir d'ací, l'autor va desgranant detalladament els anys de formació escolar i vital de Jack en un internat de xiques, les relacions prematures amb les dones –i l'atracció especial per aquelles majors que ell–, els anys d'universitat i la carrera d'actor des del teatre amateur fins a esdevenir un rostre cinematogràfic d'èxit. El tema central, però –i potser no cal dir-ho en tractar-se d'Irving– torna a ser la recerca de la identitat, explicitada en una absència paterna que es mantindrà durant tota la novel·la. Al mateix temps, i especialment en una obra de les característiques que hem referit de *Fins que et trobi*, tota l'acumulació de petits detalls, de petites històries, de personatges que entren i ixen de les vides dels altres, suposa també un altre dels components ineludibles d'aquella construcció identitària. Les marques de la vida, que Irving ha fet explícites en els tatuatges que recorren de cap a cap la narració, i que arriben a la màxima expressió en el personatge de William –el pare

Pere Calonge • Ex-Libris

<http://www.perecalonge.com/exlibris/>

absent— de qui es diu en un moment: “La música i les paraules li havien marcat la pell, i la vida, per sempre”, de manera tan literal com metafòrica.

Juntament amb aquests —i entre les inevitables referències autobiogràfiques— el lector trobarà la resta de temes usuals en l'autor nord-americà: el sexe, la dificultat de les relacions personals, la importància de l'atzar o la iniciació a la vida adulta. També, la voluntat de fer la crònica de la societat nord-americana contemporània, filtrada per una lent un tant deformativa —esperpèntica— i amb el gust habitual pels personatges amb un punt d'extravagància. En definitiva, després d'una anterior novel·la —*La quarta mà*— clarament menor dins del conjunt de la seua obra, Irving torna a allò que sap fer millor. Potser, en aquesta ocasió, amb més ofici que no geni literari, i recorrent a solucions que els seus lectors habituals coneixen ja bé. De manera igualment impecable, però, i amb el mateix domini absolut sobre un univers poblat per un nombre de personatges realment sorprenent.